

Régi-új igazgató a Pannon Filharmonikusok élén

„...minden emberben ott rejlik a komolyzene szeretetének a lehetősége...”

A Pannon Filharmonikusok ismét izgalmas évvel jelentkezik, ahol a neves külföldi szólisták mellett a különféle tematikus bérletek előadásai is folytatódnak. A PFZ vezetőjével, Horváth Zsolttal beszélgettünk, aki állandó mozgásban tartva a zenekart újabb és újabb célokat ér el, szem előtt tartva, hogy mind a művészet, mind a művészeti marketing alapja alapvetően a kreativitás...

Izgalmas lehetett megtapasztalnod, hogy egy zenekar életében először belülről, aztán irányító szerepben veszel részt. Hogyan gondolsz vissza a kezdeti időszakra?

– A muzsikusi életforma elképesztően más, mint menedzsernek lenni, úgyhogy az első időszak egyszerre volt, ahogy te fogalmaztad izgalmas és ijesztő. Bár külföldön tanultam, de ott is a muzsikusi világban mozgottam, ahogy tesszük ezt mindannyian, akik profi zenészekké válunk. A civil világ nyílt meg előttem az igazgatói feladatok ellátásával egyidejűleg. Meg kellett ismernem a működését, a kapcsolódó szakmák

logikáját, a pénzügyi, politikai és kommunikációs hálózatokat, amiben működünk. Az évek alatt menedzserre fejlődtem, ugyanakkor azt hiszem – és ebben számomra mértékadó művészkollégák is megerősítenek –, azzal, hogy tudom milyen a zenekarban élni és dolgozni, és onnan szemlélni a működést és az eseményeket, hozzáértőbben nyúlok a felmerülő feladatokhoz, problémákhoz. Nem felejtettem el, honnan jöttem, és ezért nem kell megkérdeznem, elég csak visszaemlékezni bizonyos közösségi reakciókra a vezetői döntések mentén. Az empátikus készségem e téren biztosan nagyobb, ugyanakkor a megteveszthetőségem kisebb, mint a civil kollégáké. Érzékelem a problémákat, tudom a súlyukat, fontosságukat, az elsődleges prioritás számomra a zenekar érdeke, mert tudom, hogy az az alapja a működésnek. Őszintén bánt, ha bizonyos területeken nem tudok előre lépni, és az odaadásomat is biztosan befolyásolja, hogy nem egy technokrata vezető vagyok, hanem személyesen érintett az együttes sikerében. A tudásom mára alkalmassá tesz technokrata vezetőnek lenni, más zenekarnál is hatékonyan kamatoztatható a vezetői szaktudásom, de ebben az együttesben, ahol muzsikusként kezdtem, mindig is mélyebb lesz az elköteleződésem, mint egy topmenedzsernek.

I Tudatosan készültél a zenekar vezetői szerepére, és ez nemcsak egyfajta lelki készülést jelentett, hanem nagyon komoly gyakorlati képzésen is részt vettél, elvégezted a Közgazdaságtudományi Egyetem BMA-s képzését. Mit változtatott a szemléleteden ez, és visszaigazolták az eredmények a képzés szükségességét?

– Tudatosan készültem, mert komolyan vettem a feladatot. Nyugat-Európában akkor már évtizedes hagyománya volt az ún. zenekari marketingnek, az egyetemi képzésben a hangszeres növendékek számára is hozzáférhetőek a kulturális menedzsmentképzések. Az ismeretem, elképzelésem megvolt tehát arról, hogy mi lehetne támogató a hazai szimfonikus zenekarok számára, azonban a tudásom nem. Zenekari példa nem állt előttünk, érdemi módon a PFZ kezdte el ezt a tevékenységet tudatosan és határozott koncepcióval művelni itthon. A közgázon olyan szakmai és szemléletbeli fejlődésen mentem keresztül, ami elenged-

hetetlen volt a megújítás alapjainak lerakásához. Másik szempontom volt a hitelesség. A zenekari muzsikusként a zenekari irányítás tekintetében laikus. Leginkább azt érzi, hogy mi hiányzik, de azt, hogy pontosan azt a hiányt hogyan lehet a marketing és a gazdaság ismereteivel betölteni, megoldani, nem tudja. Ahogy én sem tudtam a megfelelő szakmai képzés és a gyakorlati munka nélkül. Az évtizedes gyakorlattal a hátam mögött, kétirányú szakemberként azt gondolom, hogy a hitelességem lett olyan magas fokú, ami mára szükséges is a sikerhez. Feszítettem a munkánk, rengeteg döntést hozunk nap, mint nap, több mint száz ember motivációját, elkötelezettségét kell minden nap fenntartanom. Az az eredmény, amit elértünk biztosan támaszkodik arra a tudásra is, amit az egyetemen szereztem. Az a működési volumen pedig, amiben ma élünk, nemcsak meghálálja, hanem megköveteli azt a szaktudást, amit egy közgazdász magáénak tudhat.

I A 2003-as PFZ koncepció szerint egy szimfonikus zenekar létrehozása volt a cél, amely nemcsak egy szűk szakmai elitnek játszik. Sikerült megfélemlenete az eredeti tervnek?

– A Pécsi Szimfonikus Zenekar sem egy szűk szakmai elitnek játszott, hanem olyan lelkes, kisvárosi zeneszerető embereknek, akik a zenekar produktumait kapták, mivel nem volt konkurencia a városban. Az akkori szűk bérletes közönség azonban nem bővült jegyvásárlókkal. A PFZ célja az volt, és az a mai napig is, hogy a művészetet a központba helyezve épüljön ki körülötte olyan közönségbázis, amely jelentős. Ezt az egy utat láttam és láttuk egyedül járhatóan, mivel a megújulás igénye szakmai, művészeti belső igényből fakadt, és nem a komolyzene népszerűsítése okán. Különösebb szakmai fejlődés nélkül, kibérelve a sportcsarnokot, látványos, crossover megaprojekciókkal szintén lehet közönséget nyerni. Az a közönség azonban nem vásárol jegyet Bartók vagy Schönberg műveire. A PFZ választotta út göröngyösebb és hosszadalmasabb, mint a látványos csillogás világa. Együtt fejlődünk a közönséggel, és ez különösen kedves siker a számomra. Növeljük a közönség zenei igényét és igényességét, ugyanakkor látjuk és tiszteletben tartjuk azt is, hogy a hallgatóság számos

szegmense ugyanúgy vágyik a minőségi előadásokra, ha azok tartalma, időpontja az ő preferenciái szerint alakulnak. Ezeket az igényeket szolgálják ki az egyedi koncertjeink, ahol ugyanúgy a művészeti produktum előállítása a cél, ugyanakkor az a közönség prioritásai és érdeklődése szerint. Ennek az egyensúlynak a megtalálása a munkámban az egyik legizgalmasabb feladat.

■ *A Kodály Központ rezidensi szerepköre hogyan változtatta meg a zenekar életét?*

– Rendkívül megváltoztatta. Egyfelől megteremtette és kitágította a lehetőségek terét, másfelől beszűkítette a mozgásteret. A Kodály Központ nélkül nem lehetett volna ezt a fejlődési ívet bejárni. Ma nem tartana ott a zenekar, ahol öt éve, és öt év múlva már csak megemlékeznénk arról, hogy volt egy jó évtizede az együttesnek. A fejlődéshez nem csupán a jó akusztikai körülmények kellettek, hanem az az európai működési keret is, amit a Kodály Központ biztosít a muzsikuskok és a közönség számára. A Kodály Központot és a benne elhangzó produkciókat egy képzeletbeli forgósél bárholva elrepíthetné Európában, és a közönség nem venné észre, hogy a ház és a zenekar nincs a „helyén”. Mi ott Pécsen Európa szívében muzsikálunk. Ugyanakkor a nagy-

számú kötelezettség, ami a rezidens szerepkör elvállalásával együtt jár, megterheli, és bekorlátozza a zenekar működését. Az évadunk és a munkarendünk nagyon feszes, kevés benne az a mozgástér, amely mentén egy-egy váratlan felkérésnek, kiegészítő programnak eleget tudunk tenni vagy csak töltekezni.

A ház létrehozása és a PFZ megújulása együttesen volt a záloga Pécs város zenei fejlődésének. Azonban ez a zálog minden fél részéről befektetést igényel. Az EU finanszírozása mentén programkötelezettség terheli a PFZ-t. Lehet erről kétféleképpen gondolkodni. Sajnálni magunkat és panaszkodni, vagy elismerni a feladatot, és „kifizetni a számlát”. Én az utóbbi híve vagyok, ugyanakkor az is emberi és szakmai elvárásom, hogy mindenki állja a vállalásában a maga részét. A Kodály Központ és a zenekar működése és finanszírozása összefügg, a rezidensi szerepkörrel egymást emelő vagy mélybe húzó szimbiózisban élünk. Nagy a teher a muzsikuskokon, és meggyőződésem, hogy az állammal és a várossal közös felelősséget kell vállalni abban, hogy a PFZ elért eredményei fenntarthatóak legyenek.

■ *A 4. ciklusodat kezdted el a zenekar vezetőjeként, ez korántsem szokványos a magyar kultúrpolitikában. Milyen fejlődési folyamatokkal tudnád leírni ezt a majdnem két évtizedet?*

– Lehet, hogy ez nem szokványos, ugyanakkor az sem, hogy ciklusokon átnyúló kultúrpolitikai cél mentén dolgozzon egy-egy település vezetése. Pécsen ez megvalósul, hiszen több ciklusra visszanyúlóan, az épp regnáló képviselőtestület egységesen a kultúrában látta és látja a város fejlődésének lehetőségét. A kinevezésem ilyen értelemben lehet egyedi, azonban én sokkal inkább egy politikai célok mentén átgondolt szakértői szempontú döntésnek tartom. A PFZ működése rendkívül bonyolult, olyan komplex hálóban dolgozik, amely ismerete és működtetése magas fokú hozzáértést igényel. A zenekar életében esetlegesen beálló törés tovagyrűző hatása jelentős lehet egy olyan város életében, amely a kultúrájára, a zenei életére pozicionálja magát. Talán a személyem erre jelent valamiféle garanciát a döntéshozók számára. Ezzel együtt az igazgatói pályázatomat minden ciklusban programhirdetésnek is szánom. A pályázat felvetéseit, az abban megfogalmazott célokat és feladatokat is elfogadja a döntéshozó, és ezt kizárólag a város hosszú távú céljait szolgáló szakmai

elvek és elképzelések elfogadásának tudom tekinteni. Mindezek – a pályázatomban is sokat idézett Fodor Ákos szavaival élve – azt a célt szolgálják, hogy folyamatosan emeljem, amit építetek, mert ha nem tenném, azonnal elkezdene süllyedni.

■ *A sajtótájékoztató nagyon szerencsésen már eleve rendhagyó volt (Bogányi Tibor nemcsak csellójátékát, hanem humorát is megcsillogtatta), hiszen a karmester, mint csellista jelent meg ismét, de hamar szóba került, hogy te is gyakran beülsz a zenekarba trombitásként. Miért érzed szükségét a hely- és szerepváltásnak?*

– Elsődlegesen azért, mert szeretek zenélni. Ha nem így lenne, másért nem ülnék vissza. Így viszont ennek hozadékos előnyeit is élvezhetem, ugyanis igazgatóként nagyon hasznos néha-néha megmerítkezni a próbafolyamatok hangulatában, a zenekari mindennapokban. Felidéződnek azok az érzések, amelyeket csak ezek a körülmények váltanak ki, újra átélem az együttélés, közös muzsikálás örömeit és bosszankodásait. Könnyebb így megértenem a hétköznapi kényelmetlenségek panaszát, ugyanakkor a személyes felelősség súlyát is hitelesebben tudom felvázolni bizonyos kollégáknak egy-egy konfliktus mentén. Semmihez nem hasonlítható dinamikája van egy szimfonikus zenekarnak, kicsiben leképezi a társadalom egészét. Trombitásként a zenekari muzsikusi hierarchiában az engem megillető helyen vagyok, annak az írott és íratlan szabályai szerint viselkedek, és ez biztosan minden alkalommal fejleszti a hajlandóságomat arra, hogy bármilyen probléma tárgyalásánál szélesítsem a látószögemet.

■ *Különbéle téma címeitekkel, mint például a Győztesekkel játszottunk-al mit sugalltok és mit ígértek a hallgatóságnak? Tematikus egységeitek hogyan kapcsolódnak a művész zenekar identitáshoz?*

– A PFZ meggyőződése, hogy minden emberben ott rejlik a komolyzene szeretetének a lehetősége, csak még nem mutatták meg neki. Ezekkel, a bárki számára ismerősen csengő témákkal olyan kapcsolódási pontokat keresünk, amelyeken keresztül meg tudunk szólítani újabb és újabb célcsoportokat. Ilyen volt a képzőművészeti, gasztronómiai évadunk, és ilyen a következő, melyet az olimpia évében a győzelem kérdésének fókuszba állításával hirdettünk meg. A hangversenyek a művészeti vezetés szakmai szempontjai szerint épülnek fel természetesen. Nem a tematika határozza

meg a zenei kínálatot, az csupán egy eszköz arra, hogy úgy tálaljuk a művészetet, ahogy az vonzó lehet. Az olimpia évében azt emeltük ki, hogy olyan győztesekkel játszunk, akik a maguk területén a sportolókhoz hasonlóan hangszeres olimpiák nyertesei. Egy ilyen párhuzam a komolyzenét már kedvelők és az azzal még csak ismerkedők számára is érthető. Előrevetíti a koncertek színvonalát, lelkesít, és a zenei működés egy olyan területére enged bepillantást, mint a tehetségkutatók, zenei versenyek világa, ami napjaink ismerős, sokak számára kedves zenei terület.

■ *Úgy tűnik, nemcsak a külföldi utakat célozod meg, hanem külföldi vendégeket is gyakran integrálsz a zenekar életébe, legyen szó vendégkarmesterekről vagy szólistákról. Milyen utat szeretnél a PZF számára kijelölni a magyarországi és a világ komolyzenei életének színterén?*

– A PZF Pécsen van otthon. A zenekar alapműködése, hogy a Dél-Dunántúli Régióban és a Déli Kulturális Övezetben horizontális és vertikális értelemben is minél szélesebb körben ellássa a komolyzenei feladatokat. Horizontálisan térben, vertikálisan pedig a gyerekprogramoktól a kiegészítő társadalmi feladatokig. A budapesti sorozat és a külföldi fellépések mintegy a minőség pecsétjét teszik ezekre a produkciókra, ugyanakkor a zenekarnak nem feladatai vannak ezeken a területeken, hanem vállalásai. Nagyon fontos, hogy értsük a különbséget. Pécsiként nem érezzük magunkat sem vidékinek, sem provinciálisnak, ugyanakkor felmértük azt a társadal-

mi igényt, amely szerint szükséges a fővárosi, európai megmérettetés ahhoz, hogy elhiggyük magunkról, elhiggyék rólunk, hogy odatartozunk az elithez. A sokak számára ismerős főváros kontra vidék kisebbségi érzés forrása nem feltétlenül a fővárosiakból, hanem belőlünk, vidékiekből fakad. A hazai – külföldi megfelelés-kényszerhez hasonlóan, ami sajnos Magyarországon jelentős társadalmi visszahúzó erő. Az elmúlt évtizedben azonban azt is megtanultam, hogy lehet kritizálni bizonyos társadalmi jellemzőket, folyamatokat, ugyanakkor nem lehet őket figyelmen kívül hagyni, és gyorsan megváltoztatni. Mindenhez idő kell. A PZF tehát elismeri, hogy szükség van a külföld „minőségi pecsétjére”. Ehhez azonban nem kell rendszeresen külföldön játszani, és itt a rendszeresen van a hangsúly. A szólisták ugyanezt a pecsétet hozzák Pécsre, azonban helyben természetesen emelik is a produkciók színvonalát. Ezt az utat fontosabbnak tartom. A külföldi szólisták gyakori meghívására szükség van a folyamatos szakmai fejlődéshez és a működési terület zenei színvonalának, igény szintjének emeléséhez. A döntés a pénz körül forog. Mire költöm a költségvetést? Külföldi pecsétek rendszeres begyűjtésére, vagy színvonalas hazai produkciók létrehozására? Én az utóbbi mellett teszem le a voksomat, az előbbi időnkénti szükségességének elismerése mellett.

■ *Milyen pénzügyi problémákkal néztek szembe munkátok során?*

– A hangversenyterem megnyitása és a Kft.-vé alakulás olyan stabilnak tekinthető

struktúrát hozott létre a kötelezettségek és a pénzügyek tekintetében, amelyben nagyon szűk a mozgástér. A PZF egy európai értelemben vett, önálló menedzsmenttel rendelkező művészeti társulattá vált, kiforrott pénzügyi arányokkal. Értem ezalatt, hogy racionalizált a bér-, produkciós- és rezsi költségek aránya, a külföldi és magyar vendégművészek költségének aránya, a saját és vendégkarmester költségének aránya, a beruházások volumene, stb. E költség-szerkezet az évek során pár százalékpontos eltéréssel stabilizálódott, melyhez ugyancsak stabil saját bevétel társul. A működési kötelezettségek mellett a bevonható források kihasználásával maximalizáltuk a bevételi lehetőségeinket. A bevonható állami források mértéke ugyanakkor alacsonyabb a szükségesnél. Mivel a produkciós kiadás és a saját bevétel aránya racionalizált, sem a produkciós költségek kárára nem fedezhető béremelés, sem a saját bevételből nem finanszírozható egy, minden egyén számára érezhető léptékű béremelés. Egy érezhető béremelés százmillió nagyságrendű költséget jelentene. Ekkora volumen elvétele a produkciós kiadásokból a bevételi oldal teljes összeomlását jelentené, míg a jelenlegi produkciós kiadási volumen mellett nagyobb saját bevétel nem elérhető, így a cégműködés nem tud kitermelni egy általános bérszínvonal emelést. Ennek az égető problémának a megoldása csakis támogatásnöveléssel érhető el, amely igénynek az érvényességét mutatja, hogy a muzsikuskaink bére még a pedagógusokét sem éri el. E kérdéskör azonban túlmutat a PZF hatáskörén.

■ *Pályázatodban hivatkozol egy 2015-ös átfogó kutatásra, amely a még el nem ért közönség megismeréséről szól. Mára már egyértelművé vált a magyar komolyzenével foglalkozók számára is, hogy a zeneművek önmagukban nem visznek el egy koncertet, egy zenekart, komoly marketing stratégia húzódik akár minden egyes előadás mögött. Mekkora részét képezi ez munkátoknak, és hogyan hat a művészi tevékenységre? Jár-e esetleges megalkuvással az új szemlélet beengedése, vagy éppen hogy felpörgeti a munkát?*

– Az új szemlélet a saját szemléletem az igazgatói munkám első napjától kezdve. Azzal együtt, hogy elismerve a zenekari marketing szükségességét, az irányításommal működő PFZ nem ismeri a művészeti kompromisszum fogalmát. A marketinges kollégáknak úgy kell tudni vonzóvá és értékesíthetővé varázsolni egy akár népszerűtlen koncertet is, hogy közönség üljön a zenekarral szemben. A PFZ működésében nem a művészet dolga kiszolgálni a marketinget és az értékesítést, hanem fordítva. A PFZ természetesen tiszteli a közönséget, széleskörű programstruktúrával próbálja elérni, ugyanakkor az elsődleges célja nem a közönség kiszolgálása, hanem a hallgatóság igényének a növelésével, a művészeti portfólió bővítésével egyidejűleg nagy közönség előtt játszani. A marketing tehát nem a profitorientált piaci marketing logikája mentén kell, hogy működjön, és ehhez a területhez értő kollégákra van szükség. Az első évben pár marketinges megfordult az együttesnél, viszont nekem olyanokra van szükségem, akik átlátják a művészeti szempontok, az értékesítési célok és a kommunikációs háló összefüggéseit, és a megfelelő módon és arányban működtetik ezeket, soha nem szerepet tévesztve: a PFZ működésében az elsődleges szempont a művészet. A művészeti marketingnek az alapja a kreativitás. Ennek a területnek sosem szabad szolgát csinálni a művészetből, hanem hozzá kell tennie ahhoz. Hosszú távon meggyőződésem, hogy csak ez működik, csak ez a marketing szolgálja a zenekarok érdekeit, és nem a piaci logikával bíró, kizárólag az értékesítés szempontjait szem előtt tartó hozzáállás. Ez utóbbi is érvényes megközelítés, azonban a művészeti társulatokkal ellentétben a szolgáltatási szektorban lehet adekvát.

■ *Mit gondolsz az ún. „okos” programtervezésről, vagyis amikor a közönség számára már ismerősebb művek mellé kerülnek kortárs vagy nem annyira népszerű zeneművek?*

– Az országban fennálló jegy + TAO bevételi kényszer szinte kiköveteli ezt a rendszert, ugyanakkor nem látom borúsán a helyzetet, két okból. Egyrészt nem minden zenekarnak kell kortárs bemutatókat tartani. A nemzeti minősítésű és régiócentrumokban működő zenekaroknak a kötelességük, mert az ország kulturális vérkeringésének hordozói, így nagy a felelősségük e téren. Másrészt az „okos” programszerkesztés túlmutathat a „két népszerű közé csempésszünk egy kortárs darabot” elvén, amennyiben a kortárs mű kiválasztása valamiféle kapcsolatban áll a népszerű darabbal, az előadók pedig hiteles tolmácsolói a műveknek. Számos ilyen koncertet adunk sikerrel. A közönség rendkívül hálás a frissességért, és a kánonból való kitekintésért.

A kortárs művek megrendelése, bemutatása a nemzeti zenekaroknak – így a PFZ-nek is – olyan kötelezettsége, amelyet fel kell vállalnia, akár bevételkiesés árán is. Természetesen egy-egy tisztán kortárs előadás általában nem produkál teltházat, ugyanakkor a művészeti szerepe a zenekaroknak ebben az esetben nem előadói, hanem alkotói szerepvállalás. Egy-egy kortárs mű bemutatója az alkotási folyamat lezárása, a művek rendszerint a próbák során érik el végleges formájukat. A zenekarok kötelezettsége e téren, hogy a zeneművészet jövőjét szolgálva a ma alkotóinak adjanak lehetőséget a műveik végső megformálására. Az előadás, a bemutató a mű megszólalása. Minden más művészeti ággal ellentétben egy zenemű enélkül még nem létezik. Az egyik legszebb feladatunk ebben részt vállalni.

■ *Milyen programokkal álltok elő az új évadban, és milyen hosszú távú változásokra számíthatunk nálatok? Fogtok kapcsolódni a POSZT-hoz például?*

– A pályázatomban kiemelt kortárs darabok, operaelőadások és a barokk műfaja felé nagyobb nyitás mentén lesznek változások az együttes programjaiban. Idén először keresett meg minket hivatalosan a POSZT, hogy lépünk fel a fesztivál keretében, de idő hiányában ezt már nem tudtuk beilleszteni. Jövőre azonban kortárs operabemutatóval veszünk részt a színházi találkozón, amely előadással utána indulunk az Armel Operafesztivál versenyprogramjában. A barokk előadásaink egyik alapja a nemrégiben létrehozott Pannon Fesztiválkórus, amely nagy siker mind a résztvevők, mind a közönség körében. A következő évadban a saját kórusunk lép fel mindhárom oratórikus koncertünkön. Megújítjuk

a Segítség, komolyzene sorozatunkat és új, angol nyelvű programot dolgozunk ki a Pécssett tanuló külföldi egyetemisták számára. Végül, de nem utolsó sorban bővíteni fogjuk a kamaramuzsikálás lehetőségét.

■ *Sokan a fiatalok elérésében látják a megújulás lehetőségét, a PFZ is osztja ezt a nézetet? Hogyan éritek el a mai fiatalokat, akik mind vizuálisan, mind szellemileg egészen új kihívásokkal néznek szembe, és egészen más nézeteket alkotnak a klasszikus kultúráról?*

– Sokat dolgozunk és gondolkozunk ezen a kérdésen szakemberek bevonásával. Nem könnyű a programokat a fiatalok igényéhez igazítani, és szemléletváltásra van szükség e tekintetben is, akár a szóhasználatunkban. Ne nevelni akarjuk a közönségünket, hanem beavatni. Mindenkit a maga korának megfelelő programmal megszólítani, hogy érintetté váljon. Régi statisztikai szám, hogy a társadalom 97%-a nem hallgat komolyzenét. De kiből lesz a 3%? Azokból, akik hangszeren tanulnak? Kötve hiszem. Azokból, akik osztálykirándulás jelleggel járnak ifjúsági koncertekre? Ezt is nehezen tudom elképzelni. Olyan élményeket kell a gyerekek számára adott pillanatban nyújtunk, ami beég a tudatalattijukba, és pozitív attitűdöt alakít ki bennük a komolyzene iránt. Amikor az élete úgy hozza, ez a pozitív attitűd, ha önmagában bevonzani nem is fogja, de legalább nem tartja távol a koncertteremtől. Az ember személyiségfejlődésének természetes velejárója, hogy idősebb korára nyit a konzervatív értékek felé. Az 50 pluszos korosztály egyre bővül, és nekünk most a fiataloknál azt kell elérnünk, hogy negyven év múlva a zenekaroknak arra a régi jó emlékre kelljen csak hivatkozni, amit mi ma ültetünk el beléjük. Kollégám szavait idézve „le kell guggolnunk a gyerekekhez”, és olyan komolyzenei élményt nyújtani, ami onnan „lentől” nézve, számukra élmény. Ennek a feladatnak a másik fontos eleme a kézenfogás. Akit egyszer megérintettünk, azt el kell vezetni a felnőttségig. Ezen a területen a PFZ-nél is vannak hiányosságok, aminek elsősorban a humán erőforrások szűkössége az oka. Nyugaton az edukáció elvei a fentiek, ugyanakkor hozzáértő csapat dolgozik egy-egy zenekarnál, míg nálunk csupán egy-egy kolléga részfeladata ez a terület. Az edukáció támogatásához közösen kellene állami pályázati forrást találni, mert ezt a feladatot önerőből a zenekarok nem tudják átvállalni a zeneoktatástól és az népművelő intézményektől.

Szekeres Nikolett